

Topoteka Knjižara Morpurgo

Nada Topić

Topoteka Knjižara Morpurgo temelji se na znanstvenoj monografiji „Knjižara Morpurgo u Splitu (1860.-1947.) i razvoj kulture čitanja“ (Naklada Ljevak, 2017.) u kojoj je prikazano poslovanje kulturne splitske knjižare za vrijeme dok je bila u vlasništvu obitelji Morpurgo. Po dugogodišnjoj uspješnosti svoga poslovanja knjižara Morpurgo fenomen je hrvatskog, pa i europskog knjižarstva. Usprkos tome, sve do 2015. godine nije postojala ni jedna studija u kojoj bi bilo sustavno prikazano njeno poslovanje. Ono što se moglo naći u literaturi uglavnom su bili kraći prikazi knjižarske djelatnosti kao jedne od brojnih aktivnosti kojima se splitski preporoditelj i poduzetnik Vid Morpurgo (1838.-1911.) bavio. O poslovanju knjižare nakon njegove smrti, bez obzira na bogatu arhivsku građu, gotovo da i nije bilo zabilježski.

Svrha istraživanja prezentiranog u ovoj knjizi bila je utvrditi doprinos splitske Knjižare Morpurgo kulturi čitanja u Splitu i Dalmaciji u drugoj polovici 19. i prvoj polovici 20. stoljeća. Pri tome je korištena suvremena znanstvena metodologija iz područja povijesti knjige i čitanja, posebno pristupi i terminologija Roberta Darntona (*komunikacijski krug, mikroanalitički i makroanalitički pristup istraživanju čitanja, narativni prikazi*), Rogera Chartiera (*rekonstrukcija pojedinačnih i skupnih čitateljskih praksi*), Pierrea Bourdieua (*distinkcija, habitus, kulturni kapital, teorija polja, teorija prakse*), Michela de Certeaua (*prostorne prakse*) i Roberta Escarpita (*kulturna, društvena, ekonomska i posrednička uloga knjižara*). Pokušalo se utvrditi što je to uopće kultura čitanja te odrediti ulogu knjižarske mreže u njezinom razvoju. Prikazana je infrastruktura kulture čitanja u Splitu i Dalmaciji u istraživanom periodu, putevi knjige te utjecaj cenzure na tržište knjigama. Istraživanje poslovanja knjižare Morpurgo temeljilo se na metodologiji povijesnog istraživanja koja je uključivala sadržajnu analizu arhivske građe, metodu deskripcije, kontekstualizacije, komparacije, sinteze i kritičke analize sekundarnih izvora. Kao primarni izvor u istraživanju

korištena je arhivska, muzejska i knjižnična građa vezana uz poslovanje Knjižare Morpurgo. Najveći dio arhivske građe čuva se u Državnom arhivu u Splitu, a uključuje korespondenciju (poslovno dopisivanje knjižare, prijepise poslovnih pisama, narudžbe kupaca, račune dobavljača, službeno dopisivanje s knjižarskim organizacijama), prikaze troškova za nabavu knjiga te odluke i naredbe ureda lokalne, regionalne i državne vlasti (fond HR-DAST-94 Obitelj Morpurgo). Manji dio arhivske građe čuva se u Muzeju grada Splita, a obuhvaća prodajne kataloge knjižare, izdanja knjižare te pretplatničku listu koju je Vid Morpurgo prikupljao za *Il Nazionale (Narodni list)*, te u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu (korespondencija Vida Morpurgo, R6491 b, R6491 c, R4610 b). U Zbirci namještaja Muzeja grada Splita sačuvan je i jedan od drvenih ostakljenih izloga knjižare s kraja 19., odnosno početka 20. stoljeća (Zbirka namještaja, HR-MGS 4335). Izdanja knjižare, osim u Muzeju grada Splita, čuvaju se u nizu hrvatskih i stranih knjižnica (Sveučilišna knjižnica u Splitu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Gradska knjižnica Marko Marulić u Splitu, Knjižnica Bogoslovnog fakulteta u Splitu, Muzej arheoloških spomenika u Splitu, Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Nacionalna knjižnica Austrije...). Najveći dio sačuvane građe pisan je talijanskim i hrvatskim jezikom, a vrlo mali dio poslovne korespondencije sa stranim dobavljačima pisan je francuskim, njemačkim, engleskim i španjolskim jezikom.

Istraživanjem se nastojalo, koliko su to sačuvani i dostupni izvori omogućavali, obuhvatiti sve segmente poslovanja knjižare: vlasnike knjižare, tiskarsku i izdavačku djelatnost, knjižarsku ponudu, cijene knjiga, sustav pretplate i naručivanja, potražnju i strukturu kupaca, dobavljačku mrežu, knjižarsku promidžbu, odnos vlasti prema knjižarskom poslovanju te druge specifičnosti poslovanja.

Topoteka Knjižara Morpurgo sadrži materijale korištene u istraživanju

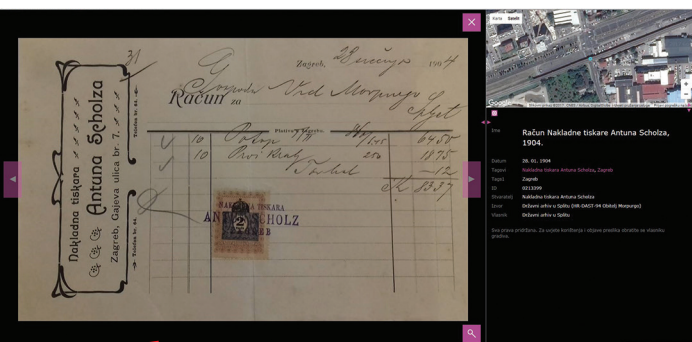

Fotografija Vida Morpurgo iz 1911. iz Muzeja grada Splita

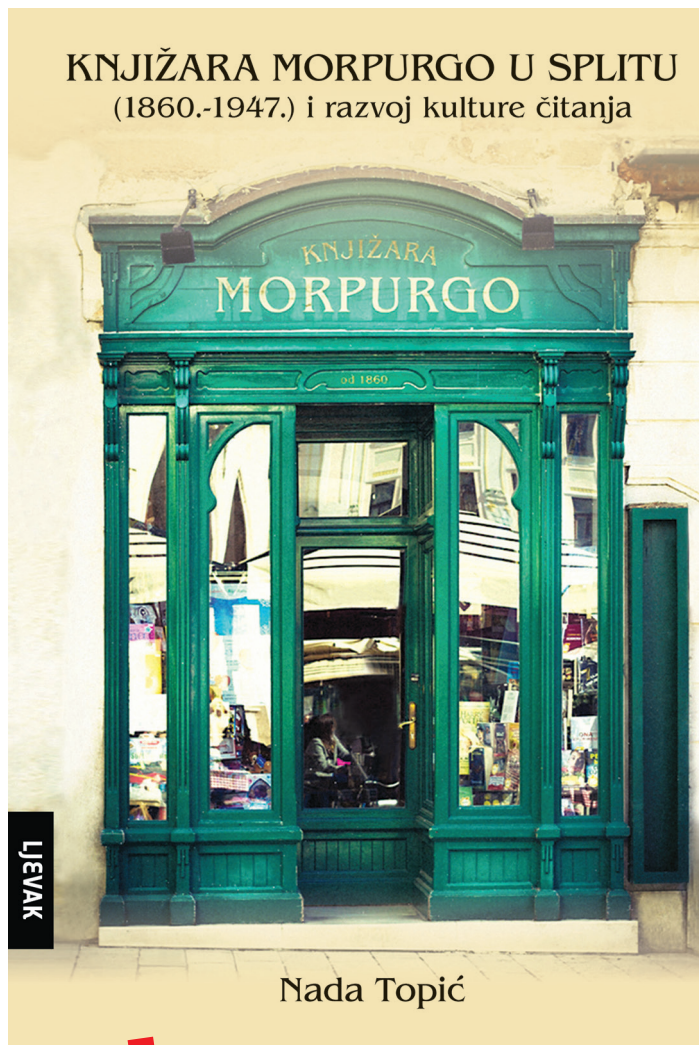
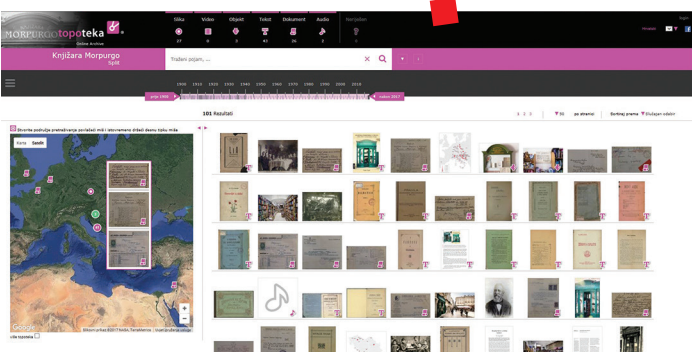
prikazanom u knjizi, ali i medijske objave kojima je popraćeno objavljivanje knjige koje je koincidiralo sa privremenim zatvaranjem Knjižare Morpurgo u lipnju 2017. godine. Naime, iako je Knjižara Morpurgo upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, pa time i zaštićena, nakon kraha knjižarskog lanca Algoritam njena vrata su zatvorena, a sudbina još uvijek neizvjesna. Nadamo se da će objavljena knjiga kao i ova topoteka vjerodostojno svjedočiti o Knjižari Morpurgo, kao simbolu kulturnog života Splita. ■

Izlog knjiga Knjižare Morpurgo čuva se u Muzeju grada Splita

Topoteka Knjižara Morpurgo - Split

Nada Topić

Naslovnica knjige Knjižara Morpurgo u Splitu (1860.-1947.) i razvoj kulture čitanja

INFO

Topoteka Knjižara Morpurgo – Split:
<http://morpurgo.topoteka.net/>

Topotekar: Nada Topić

Kontakt: nada.topic@gmail.com

Fotografija Knjižare Morpurgo iz Muzeja grada Splita